

Handläggare
Anna Kindstrand Larsson
Telefon: 08-50825206

Till
Socialnämnden
2026-03-24

Remiss av Handlingsplan för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2030

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/1335

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av Handlingsplan för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2030.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat Handlingsplan för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2030, för besvarande. Handlingsplan för barnets rättigheter 2030 ska stärka Stockholms stads arbete med att säkerställa barns rättigheter och inflytande och riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Planen gäller till år 2030 och har som övergripande mål att motverka diskriminering och främja jämlika levnadsvillkor för alla barn. Den är kopplad till stadens program för mänskliga rättigheter och utgår från tre fokusområden: kunskap och information, välfärd och service samt delaktighet och inflytande. Inom dessa områden anges effektmål som bland annat rör respektfullt bemötande av barn, barns tillgång till information, trygghet och skydd mot våld, inkluderande skol- och förskolemiljöer, likvärdig tillgång till kultur och fritid samt barns möjlighet till delaktighet och inflytande. Målen delas in i effektmål och resultatmål för att ge tydlig styrning och samtidigt möjliggöra anpassning inom stadens olika verksamheter. När handlingsplanen antas upphör tidigare program för barnets rättigheter och inflytande (2018–2022) att gälla.

Förvaltningen är positiv till att Stockholms stad har tagit fram en handlingsplan för barnets rättigheter, då den tydliggör stadens ambitioner och underlättar uppföljning av barnrättsarbetet. Sammantaget bedöms målen som relevanta och angelägna, men förvaltningen efterfrågar en tydligare ambitionsnivå för barns och ungas delaktighet samt ett starkare fokus på barn med funktionsnedsättningar som särskilt utsatt grupp. Förvaltningen lämnar några förslag till förtydliganden och omformuleringar, bland annat kring barnkonsekvensanalyser, ansvar för orosanmälan, barn i samhällsvård och begreppsanvändning inom socialtjänstens arbete. Slutligen efterfrågas klargöranden kring om fokusområdet

delaktighet och inflytande endast avser grupper av barn eller även enskilda barn samt vad som avses med samarbete med civilsamhällesorganisationer.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet Handlingsplan för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2030 till socialnämnden för besvarande. Övriga remissinstanser är samtliga facknämnder och stadsdelsnämnder, Stockholms Stadshus AB, Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030, Barnombudsmannen, Barnrättsbyrån, BRIS, Maskrosbarn, Rädda Barnen Öst samt, Rädda Barnens ungdomsförbund.

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, som Sverige antog 1990 och som blev svensk lag 2020, är grunden för barnrättsarbetet i staden. Av Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna framgår att programmet ska fungera som paraply för sex tillhörande handlingsplaner, varav en ska behandla barnets rättigheter.

Ärendet

Handlingsplan för barnets rättigheter 2030 har som mål att stärka stadens arbete med att säkerställa barns rättigheter och vänder sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Planen gäller fram till år 2030 och har som övergripande mål att staden ska säkerställa alla barns rättigheter och inflytande genom att motverka diskriminering och främja jämlika levnadsvillkor.

Handlingsplanen är kopplad till Stockholms stads program för mänskliga rättigheter (MR-programmet) och utgår från programmets tre fokusområden: kunskap och information, välfärd och service samt delaktighet och inflytande. För varje fokusområde beskriver handlingsplanen den önskade inriktningen för arbetet, identifierade utmaningar samt mål och exempel på arbetsätt.

Under fokusområdet *kunskap och information* finns det två effektmål

- Stadens medarbetare bemöter barn respektfullt och med anpassning till olika barns behov
- Staden når barn och unga med information om deras rättigheter och om stadens utbud av välfärd och service.

För fokusområdet *välfärd och service* finns tillhörande effektmål

- Alla barn är trygga och skyddas från olika former av våld, utnyttjande och andra utsatta situationer.
- I stadens skolor och förskolor känner sig alla barn och unga trygga och inkluderade.

- Ett barnrättsperspektiv ska genomsyra arbete som rör enskilda barn och barn som grupp.
- Staden erbjuder alla barn och unga likvärdig tillgång till kultur, idrott och fritid.
- Offentliga miljöer är attraktiva och inkluderande för barn.

För fokusområdet *delaktighet och inflytande* finns effektmålen

- Barn och unga har delaktighet och inflytande i frågor som berör dem.
- Staden har långsiktiga samarbeten med civilsamhällesorganisationer som företräder barnets rättigheter.

Målen är uppdelade i effektmål och resultatmål. Effektmålen beskriver den övergripande och långsiktiga förändring som eftersträvas. Resultatmålen är den direkta förändring som ska genomföras i stadens verksamheter. Dessa ska syfta till att skapa tydlig styrning samtidigt som de ger nämnder och bolagsstyrelser flexibilitet att, utifrån sina respektive verksamhetsområden, ta fram egna aktiviteter för att nå målen.

I och med att handlingsplanen antas upphöra följande tidigare beslutade program därmed att gälla: Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018 – 2022 (Dnr 171–1526/2016).

Ärendets beredning

Remissvaret har utarbetats inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 2026-03-18. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet 2026-03-19.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att en handlingsplan har tagits fram inom området barnrätt så att det blir tydligare och mer konkret gällande stadens ambition och vad som förväntas inom stadens barnrättsarbete. En handlingsplan underlättar uppföljningen av arbetet i ordinarie processer.

Som helhet anser förvaltningen att målen i handlingsplanen är relevanta och tar upp angelägna områden för staden att arbeta vidare med. Förvaltningen hade önskat en ännu tydligare ambitionsnivå gällande stadens delaktighetsarbete för barn och unga, hur långt vill staden att verksamheterna ska nå inom delaktighetstrappans fem nivåer¹ (att bli lyssnad till, att få stöd att uttrycka sina åsikter, att

åsikter och synpunkter beaktas, att involveras i beslutsprocesser, att dela inflytande och ansvar i beslutsprocesser).

När det gäller barn med funktionsnedsättningar så är de en särskilt utsatt grupp som förvaltningen anser inte lyfts fram i tillräcklig utsträckning i handlingsplanen. Som exempel kan nämnas avsnittet *Bakgrund* där barn med funktionsnedsättningar skulle kunna ha en särskild plats i likhet med andra särskilt utsatta grupper av barn. Barn med funktionsnedsättningar bör även lyftas fram i avsnittet om *Socialtjänst och andra verksamheter som möter barn och deras vårdnadshavare*

Fokusområde: Kunskap och information

I målet ”stadens medarbetare har god kunskap om hur barnkonsekvensanalyser av verksamheter kan göras” vill förvaltningen uppmärksamma att det eventuellt har blivit ett syftningsfel. Att det som åsyftas troligen är att barnkonsekvensanalyser i verksamheter kan göras, hur barn påverkas av olika beslut och åtgärder inom verksamheten.

I exempel på kunskapshöjande insatser föreslår förvaltningen ett tillägga till ”deltagande i stadens egna utbildningar och nätverk”.

Fokusområde: Välfärd och service

Förvaltningen ser positivt på att barn i utsatta situationer uppmärksammas i handlingsplanen. På sidan 12 återfinns detta stycke:

”Om barnet riskerar att fara riktigt illa kan barnet skyddas enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), även när vårdnadshavare inte vill det. Barnet placeras då i ett familjehem eller på en institution som kallas hem för vård eller boende (HVB). Placerade barns hälsa är sämre än andra barn och många får inte den skolgång de har rätt till. Situationen för barn och unga som är placerade på HVB-hem inom Statens institutionsstyrelse (SiS) har fått stor uppmärksamhet de senaste åren på grund av larm om missförhållanden och våld.”

Förvaltningen föreslår en omformulering av stycket till att istället fokusera på barn i samhällsvård. Om ett barn placeras enligt LVU eller enligt socialtjänstlag (2025:400) handlar främst om samtycke från vårdnadshavare eller den unge själv (om hen är över 15 år) och inte hur illa barnet riskerar att fara. Gällande skrivningarna om placerade barns hälsa och skolgång föreslår förvaltningen följande nyansering ”På gruppnivå är placerade barns hälsa sämre än andra barns och i vissa fall brister rutiner för att säkerställa att placerade barn får en obruten skolgång då de placeras”. Förvaltningen vill även göra ett förtydligande att Statens institutionsstyrelse ansvarar för och driver särskilda ungdomshem. Det är bra att gruppen barn i osäkra boendeförhållanden nämns men förvaltningen saknar att

barn som anhöriga uppmärksammas exempelvis barn som växer upp med föräldrar med beroende problematik eller psykisk ohälsa. Detta är en grupp av barn där det finns mycket evidens² att de har en ökad risk för ohälsa och sämre livsvillkor både under barndomen och som vuxna.

Förvaltningen ser positivt på att det beskrivs i handlingsplanen att göra en orosanmälan är ett sätt att ta ansvar för barn som riskerar fara illa och att det kan hjälpa socialtjänsten att möta problem så tidigt som möjligt. Förvaltningen vill dock framhålla vikten av ett förtydligande i texten då det är fler personalgrupper än de som nämns i handlingsplanen som har anmälningsskyldighet för barn som riskerar fara illa.

I avsnittet som handlar om socialtjänst och andra verksamheter som möter barn och deras vårdnadshavare önskar förvaltningen några förtydliganden. Det är viktigt att verksamheterna säkerställer att alla beslut och åtgärder som rör barn har ett barnrättsperspektiv. Det räcker inte med ett barnperspektiv då det främst används som beskrivning av vuxnas sätt att se på barns behov. Förvaltningen vill även framhålla att det kan bli otydligt att socialtjänsten nämns i rubriken för denna del eftersom målen rör alla verksamheter som möter barn och dess vårdnadshavare vilket är en mängd verksamheter inom staden förutom socialtjänsten.

Fokusområde: Delaktighet och inflytande

I den sista delen som handlar om delaktighet och inflytande behöver det förtydligas att detta endast handlar om grupper av barn. Om det är tänkt att även enskilda barn omfattas av målet *Barn och unga har delaktighet och inflytande i frågor som rör dem* bör det framgå, exempelvis i resultatmål fyra som nu är ”Stadens verksamheter säkerställer att barns synpunkter och behov tas till vara i frågor som berör dem, både när barn berörs på ett generellt plan och när specifika grupper av barn berörs.”

I denna del återfinns även att stadens verksamheter ska samarbeta med civilsamhällesorganisationer vilket förvaltningen ser positivt på då det ligger i linje med ambitionerna i nya socialtjänstlagen. Förvaltningen skulle dock önska ett förtydligande om stadsledningskontoret menar samarbete kring *insatser* utifrån den definition som avses med insatser i socialtjänstlagen eller om det snarare är *åtgärder och insatser* som synliggör och främjar barnets rättigheter som avses.

² Welford, Danielsson & Manhica (2022) — Parental substance use disorder and offspring not in education, employment or training (NEET).
Nevriana et al. (2020) — Maternal and paternal mental illness and risk of injuries in children and adolescents: nationwide register-based cohort study in Sweden.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Handlingsplan för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2030

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2026-03-10
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2026-03-10